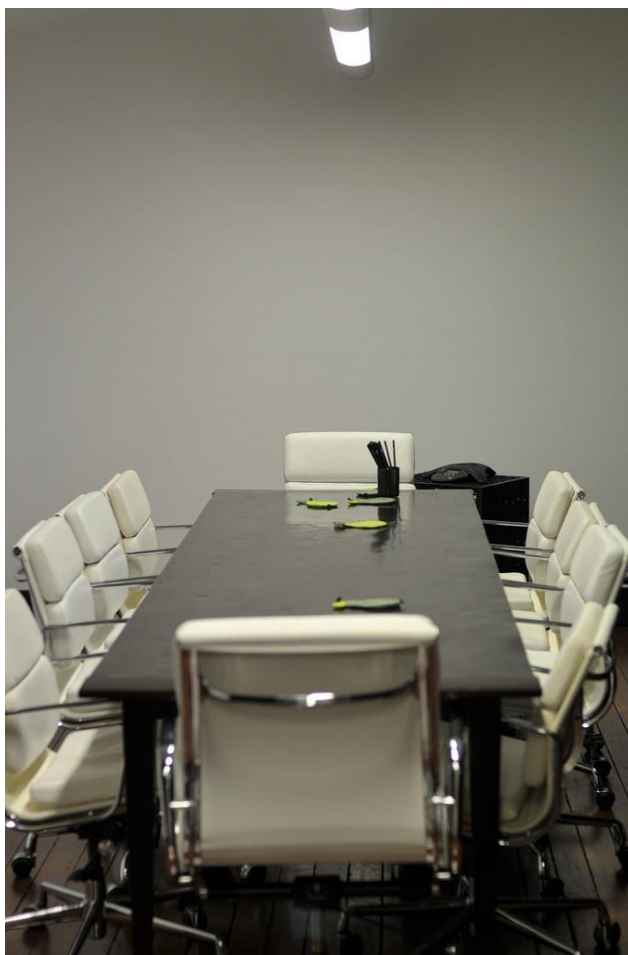

EUSKARA TOKI GARAPENEAN (I): KONTZEPTU OROKORRAK

***EL EUSKARA Y EL DESARROLLO LOCAL (I):
CONCEPTO GENERALES***

***BASQUE LANGUAGE AND LOCAL DEVELOPMENT (I):
GENERAL CONCEPTS***

As a Working Paper, it doesn't reflect any institutional position or opinion neither of EKAI Center, nor of its sponsors or supporting entities

EKAI Center seeks to do business with companies or governments covered in its reports. Readers should be aware that we may have a conflict of interest that could affect the objectivity of this report. Investors should consider this report as only a single factor in making their investment decision.

1. Toki ikuspegi batetik garapenaz emandako kontzeptu batzuk freskatzea beharrezkoa da euskararen normalizazioa eta toki garapena uztartzeko saiakerari ekiterakoan. Ekai Centerren ustez, gurea bezalako lurralde batean garapenaz hitz egiterakoan, eta zehazki, toki garapenaz hitz egiterakoan, garapen kuantitatiboa baino garapen kualitatiboa hartu behar da aintzat batez ere. Garapen hau, lehenago ere azaldu bezala, ez da garapen ekonomiko hutsa, garapen soziala ere bada, eta osagarri sozial honetan gizarte batentzat indar kohesionatzailea duten elementuak aintzat hartu behar dira, hizkuntzarenak besteak beste, euskararen normalizazioarenak besteak beste.

2. Zein da hizkuntzaren, eta gure kasuan, euskararen lekua toki garapenean? Toki garapenak sustatzen duen bertatik sortutako enpresa eredia Gipuzkoan behintzat urrun dago garai batean altzairuaren eta burdinaren inguruan sortutako industria astunaren nagusitasunetik. Enpresa hauek gaitasuna zuten herri baten bizitzan goitik behera txertatzeko eta bizitza hori, gizartea bera eta eskualdeko politika goitik behera baldintzatzeko. Garapen ekonomikorako funtsezkoa zen ekarpena bazen ere, nolabaiteko gizarte desegituratze bat ere bazekarren, izan ere desberdintasunen areagotzea, eta osasunarengan zein ekologiarengan eragin negatiboa ekarri ohi zuen. Horrez gain gainera botere politikoarekiko izan zuen eragin ahalmena ere handia zen, eta botere honexen interes orokorraren bilatze zereginean gatazkak sor zitzakeen.

3. 80ko hamarkadatik aurrerako industria handi honen beherakadak Gipuzkoako enpresa ehunduran eragin handia izan zuen, eta geroztik enpresa txikiagoek hartu dutela lehen hain handiak ziren lantegien lekua. Enpresa txikiago hauek errotze handiagoa dute, eta garapen

kualitatiborako gaitasun handiagoa eskaintzen dute.

4. Garapen estrategia kualitatiboetan inportantzia handia daukate ezagutza sareak antolatzeak, sektoreen arteko osagarritasuna bai eskualde berean baita gertuko eskualdeen artean bilatzeak, langileen trebakuntzak, eta teknologia aurrerapenak besteak beste. Aldi berean lehenago ere esan dugun bezala izaera sozio-ekonomikoko helburuez gain, ezinbestekoak dira eskualde bateko (edo herri handi bateko) ekonomia gestionatzerakoan faktore historikoak kontutan hartzea, baita psikologikoak ere. Hain zuzen ere, komunitate kontzientzia izatea eta balio batzuek eta interes batzuek partekatzearen jakitun izatea gako nagusietako bat da herritarren, instituzioen eta eragile sozio-ekonomikoen motibaziorako.

5. Hizkuntza, edo zehatzago esateko, euskararen normalizazioa hemen kokatzen da, edo behintzat, hemen koka daiteke: komunitate kontzientzia horretan funtsezko elementu modura, eta bi bidetatik egin dezake gainera:

- Hizkuntza bera partekatzeak sortzen dituen lotura psikologikoak
- Hizkuntzaren berreskurapenean jarduteak, hau da, proiektu konpartitu batean jarduteak sortzen duen lotura psikologikoa

6. Honela bada, toki garapenaren ikuspegitik euskararen normalizazioa enpresa munduan fokatzeak ekarpena egingo dio garapenari berari komunitate zentzu sortzaile delako, eta zentzu hau toki garapen estrategietarako osagai funtsezkoa delako, hau da, toki eragile publiko zein pribatuak eta herritarrak elkartzeko balioko duelako.

As a Working Paper, it doesn't reflect any institutional position or opinion neither of EKAI Center, nor of its sponsors or supporting entities

EKAI Center seeks to do business with companies or governments covered in its reports. Readers should be aware that we may have a conflict of interest that could affect the objectivity of this report. Investors should consider this report as only a single factor in making their investment decision.

7.Euskararen normalizazio prozesua enpresetan behar besteko eraginkortasunez gauza dadin esplizitu egin behar da gizartearen aurrean. Gaur egun ezin daiteke normalizazio prozesu hauek indar egituratzailea dutenik eskualdeetan, edo lekuren batzuetan baldin badute ere, izan ere euskararen erabilera enpresetan handitzeko egitasmoek transzendentzi sozial txikia dute, ziurrenera horretan diharduten enpresek (nahiz bezero, nahiz hizkuntza aholkularitza) operatiboki (ez estrategikoki) beren barne gai modura ikusten dutelako, eta ez hainbeste gizartearen izan dezakeen eraginaren ikuspegitik.

8.Lan produktiboaren inguruko euskararen erabilera planek, kontsumora bideratutako enpresen kasuan izan ezik, barne harremani eta barneko lan erreminteri erreparatu diete batez ere. Horrek nolabaiteko barnerako begirada ia eksklusibo batera mugatu ditu euskara plan hauek, eta ondorioz, ez da eragin kutsatzailerik lortu. Ez da gizarte ikuspegi estrategikorik gauzatu.

9.Une honetan enpresen euskalduntze egitasmoak ez dira ari ugaltzen, eta euskararen erabilera planok daukaten sustapen neurri ia bakarra, zuzeneko diru-laguntzak alegia, murrizten hasi dira, eta honek guztiak atzerakada baten atariko gaudela pentsa arazi dezake.

10.Gauzak honela, eta arrisku horien jakitun izanda, euskararen erabilera planak esparru sozioekonomikoan azken hamarkadan izan duen emaitzarekin sentsazio bikoitza eduki daiteke. Alde batetik argi dago egiten den ahaleginak fruituak ematen dituela, eta euskarak espazio berriak, berez zailenetakoa eta gizarte pisu handienetakoa duena, eskuratu ditzakeela. Baina bestalde, eta esan bezala, kopuru aldetik eduki dezakeen pisuaren aldean, baita eskualde euskaldunenetan ere, salbuespenak salbuespen

(batik bat Debagoiena eta Lea-Artibai), ez du hedapen orokorrik lortu. Eta hori gainditzeko enpresen euskalduntzea toki garapen kontzeptuari lotu beharra bultzatu behar delakoan gaude, bai behintzat eskualderik euskaldunetan, eta hauen artean beraz Gipuzkoa osoan.

11.Hori horrela, botere publikoen zeregina izan daiteke laguntza zuzenei eusteaz eta ahal den neurrian zabaltzeaz gain (agian kopuru handitze hau euskara planen kopurua handitzea lortu ahal gauza daiteke), bultzada politikoa ematea honelako prozesuei nabarmentze soziala sustatuz. Horrelakorik egon ezean, egitasmo hauek dituzten enpresek beraiek hasi beharko lukete ibilbide hori.

12.Zer esan nahi dugu? Egiaz, diru laguntza zuzenen beharrak bere horretan jarraitzen du, baina bere mugen jakitun izan behar dira bai botere publikoak, bai enpresak, bai sindikatuak, eta zer esanik ez baita euskalgintza ere. Ezinbestekoa egiten da pilatutako ezagutza hori guzti hori enpresa planak orokortzearen mesedetan jartzea, eta horretarako beharrezkoa da ezagutza sareei sakonera handiagoa ematea, berauetarako bultzada publikoa egotea, bai leku administrazioetatik, bai foru aldundietatik, bai Jaurlaritzatik ere. Izan ere, ez baita soilik nabarmentze sozial kontu bat bere potentzial garatzailea gauza dadin. Toki garapen kualitatibo baten gainerako osagaietan ere normalizazio klabeak presentzia izan beharko du, gainerakoan prozesua atzeratu, motelago berritu, eta biderkatze ahalmen txikiagoa izango du.

13.Esan bezala, urte hauetan guztietan esperientzia azpimarragarriak eta praktika onak ugariak izan dira. Orain praktika horiek orokortzeko beharra dago, eta toki garapeneko politika bihurtzea. Horretan zeresan handia

As a Working Paper, it doesn't reflect any institutional position or opinion neither of EKAi Center, nor of its sponsors or supporting entities

EKAi Center seeks to do business with companies or governments covered in its reports. Readers should be aware that we may have a conflict of interest that could affect the objectivity of this report. Investors should consider this report as only a single factor in making their investment decision.

izango dute foru aldundiek, eskualdeek eta udalek, elkartze politika horiek bultzatzea berauei baitagokie toki garapeneko elementu modura. Elkargune hauek oraino enpresek beraiek bultzatu dituzte, eta informazio truke eta ekitaldi bateraturen bat osatzeraino balio izan dute batez ere. Egia da bestalde enpresa talde egituratuek sakonera eta zeregin zabalagoak eman dizkietela topagune hauei, baina beti ere taldearen barne beharretan bilatu da indar biderkatzea, ez inguruko gainerako enpresekiko.

- Lanbide heziketa arautua
- Teknologia bultza eta horretarako hizkuntza irizpideak ere finkatu

14.Taldekatzea bera toki garapenaz aipatu izan den formatuari jarraituz, eskualdeen arabera edo sektoreen arabera planteatu daiteke. Batak zein besteak aldekoak zein kontrakoak ditu. Badirudi eskualdearen arabera egokiagoa dela toki beharrei hobeto erantzungo dielako. Sektorekoak berriz erakarmen indarra bultza dezake plan mota hau izan ez arren, euren sektorean bulkada hori gauzatzeko adinako enpresa kopurua baldin badago.

15.Esan bezala, enpresek beraiek bilatu dute elkartze hori, eta mugak erakusten baldin baditu ere, zalantzarik gabe egin beharreko bidean hasita daude. Zenbait eskualdetan horrelako artikulaziorik ez dago. Baina enpresa arlorako hizkuntza politikek ez dute soilik diru laguntza zuzenak, transzendentzia soziala areagotu eta elkarguneak bilatzera jo behar. Toki garapenaren osagai bihurtzekotan, kontutan izan beharko da toki oinarriko ekonomiak bultzatzeko beste bideetan ere hizkuntzari lotutako politikek lekua egin behar dutela luze baino lehen, honakoetan besteak beste:

16.elkargune horiek langileen trebakuntza euskaraz gauzatzeko eta lanbide heziketan ere

- Ezagutza partekatzeko mekanismo gehiago ezarri
- Langileen gaikuntza euskaraz gauzatu

As a Working Paper, it doesn't reflect any institutional position or opinion neither of EKAi Center, nor of its sponsors or supporting entities

EKAi Center seeks to do business with companies or governments covered in its reports. Readers should be aware that we may have a conflict of interest that could affect the objectivity of this report. Investors should consider this report as only a single factor in making their investment decision.

